ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 22ας Απριλίου 1999 *

Στην υπόθεση C-109/98,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal administratif de Dijon (Γαλλία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

CRT France International SA

και

Directeur régional des impôts de Bourgogne,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 9, 12 και 95 της Συνθήκης ΕΚ,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, D. A. O. Edward και L. Sevón (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: H. von Holstein, βοηθός γραμματέας,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η CRT France International SA, εκπροσωπούμενη από τον Thierry Chiron, δικηγόρο Ντιζόν, τον Guy Laubin, δικηγόρο Ρεμς, και τον Laurent Salem, δικηγόρο Παρισιού,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Kareen Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια αρμόδια για θέματα διεθνούς οικονομικού δικαίου και κοινοτικού δικαίου στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον Sujiro Seam, γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Roland Tricot, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της CRT France International SA, εκπροσωπούμενης από τους δικηγόρους Thierry Chiron και Laurent Salem, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον Alain Lercher, conseiller de tribunal administratif, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον Roland Tricot, κατά τη συνεδρίαση της 3ης Δεκεμβρίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Φεβρουαρίου 1999,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 24ης Μαρτίου 1998, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Απριλίου 1998, το tribunal administratif de Dijon υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 9, 12 και 95 της ίδιας Συνθήκης.

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας CRT France International SA (στο εξής: CRT), η οποία εισάγει στη Γαλλία τηλεπικοινωνιακούς εξοπλισμούς και, ιδίως, πομπούς-δέκτες λειτουργούντες σε ζώνες ραδιοσυχνότητας πολιτών (στο εξής: συσκευές CB) και του Directeur régional des impôts de Bourgogne σχετικά με πράξη επιβολής φόρου που είχε εκδοθεί κατά της CRT, στις 18 Οκτωβρίου 1996, από την οικεία φορολογική υπηρεσία για ποσό ύψους 25 127 160 γαλλικών φράγκων (FF) σχετικά με κατ' αποκοπήν φορολογική επιβάρυνση επί της παραδόσεως συσκευών CB.

3 Η επιβάρυνση αυτή, αρχικού ύψους 250 FF ανά συσκευή CB, εισήχθη με το άρθρο 83 του νόμου της 31ης Δεκεμβρίου 1992 σχετικά με τον διορθωτικό δημοσιονομικό νόμο για το 1992, που άρχισε να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1993.

Η επιβάρυνση αυτή τροποποιήθηκε με τον νόμο της 30ής Δεκεμβρίου 1993, που άρχισε να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1994. Η διάταξη αυτή που έχει κωδικοποιηθεί στο άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας προβλέπει:

«I. Υπόκεινται σε φορολογική επιβάρυνση οι πωλήσεις, εντός της Γαλλίας, πομπών-δεκτών λειτουργούντων στις ζώνες ραδιοσυχνότητας πολιτών, που είναι γνωστοί ως CB.

Δεν υπόκεινται στην επιβάρυνση αυτή οι συσκευές CB που διαθέτουν, κατ' ανώτατο όριο, 40 διαύλους, που λειτουργούν αποκλειστικώς κατά γωνιακή διαμόρφωση με ισχύ στην κορύφωση της διαμορφώσεως 4 κατ' ανώτατο όριο watts.

II. Η επιβαρύνση πρέπει να καταβάλλεται από τους κατασκευαστές, εισαγωγείς ή τους προβαίνοντες σε ενδοκοινοτικές αγορές κατά την έννοια της τρίτης περιπτώσεως του σημείου I του άρθρου 256 bis, στο πλαίσιο των μνημονευομένων στο σημείο I συναλλαγών που πραγματοποιούν.

Ο συντελεστής της επιβαρύνσεως ορίζεται στο 30 % της τιμής πωλήσεως, αφαιρουμένου του φόρου προστιθεμένης αξίας, των συσκευών CB, ενώ το ύψος της επιβαρύνσεως αυτής δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 150 FF ούτε να υπερβαίνει τα 350 FF ανά συσκευή.

Η επιβάρυνση καθίσταται απαιτητή έναν μήνα μετά την παράδοση των συσκευών CB.

III. Η φορολογική επιβάρυνση βεβαιώνεται, εισπράττεται και ελέγχεται σύμφωνα με τις ίδιες διαδικασίες και υπό τις ίδιες κυρώσεις, εγγυήσεις και προνόμια που ισχύουν για τον φόρο προστιθεμένης αξίας. Οι ενστάσεις υποβάλλονται, εξετάζονται και κρίνονται σύμφωνα με τους ισχύοντες για την ίδια αυτή επιβάρυνση κανόνες.»

4 Δεδομένου ότι η CRT αμφισβητήτησε το συμβατό της επιβαρύνσεως αυτής με τα άρθρα 9, 12 και 95 της Συνθήκης, το tribunal administratif de Dijon αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Αντίκειται προς τις διατάξεις των άρθρων 9, 12 και 95 της Συνθήκης, της 25ης Μαρτίου 1957, περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το να πλήττουν οι εθνικές αρχές τους κατασκευαστές, εισαγωγείς και τους πραγματοποιούντες παραδόσεις εντός της Γαλλίας πομπών-δεκτών λειτουργούντων στις ζώνες ραδιοσυχνότητας πολιτών με φορολογική επιβάρυνση της οποίας το καθεστώς προσδιορίζεται από το άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας;»

5 Κατά την CRT, ελλείψει εθνικής παραγωγής, η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση πρέπει να χαρακτηριστεί ως φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό εφόσον πλήττει μόνον τα εισαγόμενα προϊόντα. Η CRT θεωρεί ότι η επιβάρυνση που επιβάλλεται επί των εισαγόμενων από άλλα κράτη μέλη συσκευών CB αντίκειται προς τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης, ενώ αυτή που πλήττει τις εισαγόμενες από τρίτες χώρες συσκευές CB αντίκειται προς το άρθρο 113.

6 Η CRT φρονεί ότι η επιβάρυνση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εσωτερικός, κατά την έννοια του άρθρου 95 της Συνθήκης, φόρος, εφόσον δεν εντάσσεται σ' ένα γενικό σύστημα φορολογήσεως πλήττον συστηματικώς εισαγόμενα και εγχώρια προϊόντα και, ειδικότερα, σ' ένα γενικό σύστημα φορολογήσεως της χρήσεως του δικτύου ερτζιανών κυμάτων. Πράγματι, πολλοί τύποι εξοπλισμών χρησιμοποιούντων το δίκτυο ερτζιανών κυμάτων δεν υπόκεινται σε φορολόγηση. Εξάλλου, η φορολογική επιβάρυνση των άλλων τύπων εξοπλισμών που χρησιμοποιούν το δίκτυο αυτό βασίζεται σε κριτήρια διαφορετικά αυτών επί των οποίων στηρίζεται η φορολόγηση των συσκευών CB. Η φορολόγηση αυτή εξαρτάται αποκλειστικώς από τον αριθμό των πωλουμένων συσκευών CB, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η μεταγενέστερη χρήση τους στο γαλλικό έδαφος, η ειδική χρήση των ζωνών συχνοτήτων επί των οποίων εκπέμπουν ή το εύρος της διατεθείσας ζώνης.

7 Η CRT διασαφήνισε, χωρίς να αντικρουστεί επί του σημείου αυτού, ότι η θέσπιση της επιβαρύνσεως είχε ως αποτέλεσμα τον διπλασιασμό της τιμής των συσκευών κατωτέρας ποιότητας οι οποίες αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων και ότι τούτο έχει προκαλέσει την κατάρρευση των επιχειρήσεων του οικείου τομέα.

8 Αντιθέτως, η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή θεωρούν ότι, έστω κι αν δεν υφίσταται εγχώρια παραγωγή, η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση έχει τον χαρακτήρα εσωτερικού, κατά την έννοια του άρθρου 95 της Συνθήκης, φόρου, διότι εντάσσεται σ' ένα γενικό σύστημα φορολογήσεως αποβλέπον στην κάλυψη του κόστους που συνεπάγεται για τη Γαλλική Δημοκρατία η χρησιμοποίηση του ραδιοηλεκτρικού φάσματος ερτζιανών κυμάτων που αποτελεί στοιχείο του δημόσιου τομέα. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, η επιβάρυνση αυτή εισπραττόταν επί της χρήσεως των συσκευών CB από τους χρήστες που επιδίωκαν τη χορήγηση ατομικής διοικητικής αδείας. Για λόγους διοικητικής απλουστεύσεως, ο νόμος τροποποιήθηκε προκειμένου η επιβάρυνση αυτή να μην πλήττει πλέον τη χρήση αλλά την παράδοση συσκευών CB και να μην οφείλεται πλέον από τους χρήστες αλλά από τους κατασκευαστές και τους εισαγωγείς.

9 Η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή ισχυρίζονται ότι πλήττονται με φορολογική επιβάρυνση όλες οι συσκευές όπου γίνεται χρήση του δικτύου ερτζιανών κυμάτων στη Γαλλία, και τούτο έστω κι αν οι σχετικές με την είσπραξή της λεπτομέρειες ποικίλλουν. Υφίσταται απαλλαγή μόνον όσον αφορά ορισμένες συσκευές μικρής ισχύος εγκεκριμένες σύμφωνα με ευρωπαϊκή προδιαγραφή.

10 Τέλος, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση δεν αντίκειται προς το άρθρο 95 της Συνθήκης, εφόσον, μεταξύ άλλων, δεν ευνοεί καμιά εγχώρια παραγωγή. Εξάλλου, η εν λόγω κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι η διάταξη αυτή δεν ισχύει επί των προϊόντων που εισάγονται απευθείας από τρίτες χώρες, πράγμα που συμβαίνει όσον αφορά το μεγαλύτερο μέρος των συσκευών CB.

11 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, το ουσιώδες χαρακτηριστικό μιας επιβαρύνσεως ισοδυνάμου προς δασμό αποτελέσματος, το οποίο την διακρίνει από έναν εσωτερικό φόρο, έγκειται στο ότι η πρώτη πλήττει απο-

κλειστικά το εισαγόμενο προϊόν, υπό την ιδιότητά του αυτή, ενώ ο δεύτερος πλήττει τόσο τα εισαγόμενα όσο και τα εγχώρια προϊόντα (βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 3ης Φεβρουαρίου 1981, 90/79, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 1981, σ. 283, σκέψη 13).

12 Όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, δεν αμφισβητείται το ότι δεν υφίστατο εγχώρια παραγωγή συσκευών CB. Ωστόσο, πρόκειται για πραγματικό περιστατικό, η εξακρίβωση του οποίου απόκειται στον εθνικό δικαστή.

13 Το Δικαστήριο έχει επίσης αναγνωρίσει ότι μια επιβάρυνση, η οποία πλήττει ένα εισαγόμενο από άλλο κράτος μέλος προϊόν, ενώ υφίσταται όμοιο ή παρεμφερές εγχώριο προϊόν, δεν συνιστά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, αλλά εσωτερικό φόρο κατά την έννοια του άρθρου 95 της Συνθήκης, αν η επιβάρυνση αυτή ανάγεται σ' ένα γενικό σύστημα εσωτερικών εισφορών, στο οποίο εμπίπτουν συστηματικά κατηγορίες προϊόντων σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια, που εφαρμόζονται ανεξαρτήτως καταγωγής των προϊόντων (προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 14).

14 Συναφώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβέρνήσεως και της Επιτροπής ότι η επιβάρυνση επί των συσκευών CB εμπίπτει σ' ένα τέτοιο σύστημα και σκοπεί στο να καθίσταται δυνατό στη Γαλλική Δημοκρατία να καλύπτει τα έξοδα που είναι αναγκαία για τη διαχείριση του ραδιοηλεκτρικού φάσματος ερτζιανών κυμάτων.

15 Πράγματι, μολονότι έχει διαπιστωθεί ότι φορολογείται το μεγαλύτερο μέρος των συσκευών μέσω των οποίων γίνεται χρήση αυτού του ραδιοηλεκτρικού φάσματος, η μέθοδος φορολογήσεως των συσκευών CB διαφέρει αυτής των λοιπών συσκευών εφόσον, στην περίπτωση των συσκευών CB, αυτή που φορολογείται είναι η παράδοση, ενώ στις λοιπές περιπτώσεις την επιβάρυνση φέρουν οι χρήστες.

16 Έτσι, όπως ο γενικός εισαγγελέας επισήμανε στο σημείο 31 των προτάσεών του, δεν αποδείχθηκε η ανάγκη, λόγω της χρησιμοποιήσεως αυτού του ραδιοηλεκτρικού φάσματος, της φορολογήσεως της παραδόσεως των συσκευών CB και όχι της χρησιμοποιήσεώς τους.

17 Ωστόσο, όπως το Δικαστήριο έκρινε με την απόφασή του της 9ης Νοεμβρίου 1983, 158/82, Επιτροπή κατά Δανίας (Συλλογή 1983, σ. 3573, σκέψη 19), δεν αποτελεί φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό μια επιβάρυνση η οποία συνιστά αμοιβή υπηρεσίας που παρέχεται πραγματικά στον εισαγωγέα και το ποσό της αμοιβής είναι ανάλογο προς την υπηρεσία αυτή.

18 Τούτο δεν συμβαίνει όσον αφορά την επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση, εφόσον, όπως ισχυρίστηκε η CRT χωρίς να αντικρουσθεί από τη Γαλλική Κυβέρνηση, η εν λόγω επιβάρυνση δεν χρηματοδοτεί καμιά παρεχόμενη στους εισαγωγείς συσκευών CB υπηρεσία.

19 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία (βλ., μεταξύ άλλων την απόφαση της 7ης Ιουλίου 1994, C-130/93, Lamaire, Συλλογή 1994, σ. I-3215, σκέψη 14), γίνεται δεκτό ότι μια τέτοια επιβάρυνση που πλήττει τα εμπορεύματα επειδή διέρχονται τα σύνορα εκφεύγει από τον χαρακτηρισμό της επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος που απαγορεύεται από τη Συνθήκη όταν επιβάλλεται λόγω ελέγχων που πραγματοποιούνται προς εκπλήρωση υποχρεώσεων επιβαλλομένων από την κοινοτική νομοθεσία.

20 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη επιβάρυνση δεν εμπίπτει σε μια τέτοια εξαίρεση.

21 Επομένως, η εν λόγω επιβάρυνση, στο μέτρο που πλήττει την παράδοση εισαγομένων από κράτη μέλη συσκευών CB, αποτελεί όχι εσωτερικό, κατά την έννοια του άρθρου 95 της Συνθήκης, φόρο αλλά επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος προς δασμό, απαγορευόμενη από τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης.

22 Προκειμένου περί των συσκευών CB που εισάγονται από τρίτες χώρες, πρέπει να υπομνηστεί ότι, ύστερα από τη θέσπιση του Κοινού Δασμολογίου, την 1η Ιουλίου 1968, η είσπραξη δασμού ή επιβαρύνσεως ισοδυνάμου αποτελέσματος, που έχει μονομερώς θεσπιστεί από κράτος μέλος επί των εισαγωγών που προέρχονται απευθείας από τρίτη χώρα, αντίκειται προς τα άρθρα 9, 12 και 113 της Συνθήκης (αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 1973, 37/73 και 38/73, Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 883, σκέψη 18, και της 7ης Νοεμβρίου 1996, C-126/94, Cadi Surgelés κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5647, σκέψη 18).

23 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι αντίκειται προς τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης μια επιβάρυνση που επιβάλλεται επί των κατασκευαστών, εισαγωγέων και των πραγματοποιούντων παραδόσεις εντός της Γαλλίας συσκευών CB εισαγομένων από κράτη μέλη, όπως είναι η επιβάρυνση της οποίας το καθεστώς ορίζεται στο άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας, όπως επίσης αντίκειται προς τα άρθρα 9, 12 και 113 της Συνθήκης μια επιβάρυνση που επιβάλλεται επί των κατασκευαστών, εισαγωγέων και των πραγματοποιούντων παραδόσεις εντός της Γαλλίας συσκευών CB εισαγομένων από τρίτες χώρες, όπως είναι η επιβάρυνση της οποίας το καθεστώς ορίζεται στο άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

24 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 24ης Μαρτίου 1998 το tribunal administratif de Dijon, αποφαίνεται:

Αντίκειται προς τα άρθρα 9 και 12 της Συνθήκης ΕΚ μια επιβάρυνση που επιβάλλεται επί των κατασκευαστών, εισαγωγέων και των πραγματοποιούντων παραδόσεις εντός της Γαλλίας πομπών-δεκτών λειτουργούντων σε ζώνες ραδιοσυχνότητας πολιτών εισαγομένων από κράτη μέλη, όπως είναι η επιβάρυνση της οποίας το καθεστώς ορίζεται στο άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας, όπως επίσης αντίκειται προς τα άρθρα 9, 12 και 113 της Συνθήκης ΕΚ μια επιβάρυνση που επιβάλλεται επί των κατασκευαστών, εισαγωγέων και των πραγματοποιούντων παραδόσεις εντός της Γαλλίας πομπών-δεκτών λειτουργούντων σε ζώνες ραδιοσυχνότητας πολιτών εισαγομένων από τρίτες χώρες, όπως είναι η επιβάρυνση της οποίας το καθεστώς ορίζεται στο άρθρο 302 bis X του Γενικού Κώδικα Φορολογίας.

Jann Edward Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Απριλίου 1999.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πρώτου τμήματος

P. Jann